

Soms mag alleen dealer verkopen

Ynze Kliphuis en Jan Dop

Concurrentie van ongebonden handelaren kan wel degelijk onrechtmatig zijn jegens dealers en een merkhouder. Onlangs berichtte deze krant dat Batavus Wehkamp wil verbieden om fietsen van Batavus te verkopen, omdat Wehkamp geen officiële Batavus-dealer is. Deze zaak staat niet op zichzelf.

In een recente zaak over Alfa Romeo heeft de Hoge Raad geoordeeld dat de ongebonden handelaar onrechtmatig kan handelen jegens merkdealers en jegens de merkhouder als hij goederen uit een afgebakend verkoopkanaal opkoopt, om daarmee te gaan concurreren met de dealers.

Merkhouders zoals Batavus en Alfa Romeo willen greep houden op hun verkoopkanaal om te garanderen dat de consument de gewenste service krijgt en het imago van het merk wordt behouden. Met selectieve distributiestelsels — waarin alleen geselecteerde groot- en detailhandelaren nieuwe producten van het merk mogen verhandelen — kan de producent controle houden over de handel van fabriek tot consument.

Alfa Romeo heeft in heel Europa dealers aangewezen die exclusief nieuwe auto's van het Italiaanse merk mogen verkopen. In ruil daarvoor moeten die dealers en hun personeel voldoen aan bepaalde eisen op het gebied van uitstraling, opleiding en service. Bovendien verbiedt Alfa Romeo de dealers om auto's door te leveren aan handelaren die ze als nieuw doorverkopen zonder aan de vereiste standaarden te hoeven voldoen. Dit selectieve distributiestelsel voldoet aan de daarvoor geldende Europese voorwaarden.

In de betreffende procedure heeft de Nederlandse distributeur een ongebonden handelaar aangesproken voor het plegen van een onrechtmatige daad. De ongebonden handelaar heeft namelijk buiten het selectieve distributiestelsel om, nieuwe Alfa Romeo's verkocht. Het is niet duidelijk geworden waar de ongebonden handelaar de nieuwe auto's inkocht. Wel was zeker dat hij de auto's niet had kunnen inkopen zonder dat een dealer daarvoor het doorleververbod uit zijn contract met Alfa Romeo had moeten schenden.

Vooropgesteld moet worden dat er geen contactuele relatie bestaat tussen de ongebonden handelaar en Alfa Romeo, zodat Alfa Romeo de handelaar niet kan aanspreken wegens wanprestatie. Er zijn geen (directe) afspraken geschonden door de handelaar.

Toch kan de ongebonden handelaar onrechtmatig handelen jegens Alfa Romeo en de dealers. Dit is bijvoorbeeld het geval als hij de auto's koopt van een dealer die wel gebonden is aan afspraken met Alfa Romeo. Die dealer pleegt wanprestatie tegenover Alfa Romeo en de ongebonden handelaar maakt van die wanprestatie misbruik.

Dat misbruik maken van de wanprestatie van een ander kan onrechtmatig zijn tegenover de dealers, wanneer de ongebonden handelaar bovendien een oneerlijk concurrentievoordeel ten opzichte van de merkdealer krijgt omdat hij niet hoeft te voldoen aan de strenge eisen die Alfa Romeo stelt aan dealers. De ongebonden handelaar ondermijnt hiermee tevens het stelsel van selectieve distributie, wat onrechtmatig kan zijn tegenover de merkhouder.

Mr. Ynze Kliphuis en mr. Jan Dop zijn advocaat bij Russell Advocaten te Amsterdam.